

žalující stranou až v účtech, tedy podle toho, co bylo o nabídce a objednávce uvedeno, teprve potom, když koupě byla již bez výhrady ujednána. Jest zjištěno, že Jiří F. k doložce na účtech mlčel, pokud se týče, že se proti ní neohradil. Vykládati toto mlčení, jak činí odvolací soud, jako souhlas s doložkou nelze. Pokud zákon jako na př. v čl. 319 druhý odstavec, v čl. 323 první odstavec, v čl. 339 čtvrtý odstavec, v čl. 347 odstavec druhý až čtvrtý, v čl. 364 druhý odstavec obch. zák. nebo v §§ 88 první odstavec j. n. mlčení za souhlas neprohlašuje a pokud ani podle obchodních zvyklostí není mlčení souhlasem, což na souzený případ nedopadá, lze pokládati mlčení za souhlas jen tehdy, když podle okolností, hledíc k pravidlům poctivého styku, pokud se týče víry a poctivosti v obchodu, se mlčení jiný význam než souhlasu přikládati nedá (§ 863 obč. zák.). Mlčení Jiřího F-a nebylo však doprovázeno takovými okolnostmi a okolnosti svědčící souhlasu s doložkou nebyly ani uvedeny, aniž vyšly na jevo. Ohraditi se proti doložce nebylo nutno, zejména proto, že koupě byla již pevně ujednána. Mimo to nebyla doložka pojata do vlastního účtu, nýbrž byla vytištěna po straně, vedle, a mohlo se dokonce vzhledem k předchozímu již hotovému ujednání koupě, v němž nebylo o výhradě zmínky, i za to míti, že doložka byla ponechána na účtě přehlédnutím. Mlčení Jiřího F-a k výhradě vlastnictví na účtech nelze pokládati za jeho souhlas a za přistoupení k této výhradě a opačné stanovisko odvolacího soudu není oprávněno. Žalující strana tvrzené své vlastnictví k mouce, pokud se týče k výtěžku za ni opírala i o to, že prý Jiří F. uznal její vlastnictví k mouce také později při jednání dne 18. června 1924 s jejím zástupcem o zaplacení zboží. V tomto směru jest však prokázáno pouze, že, když zástupce žalobkyně dne 18. června 1924 žádal zaplacení mouky a při tom uvedl, že žalující strana má na mouce vyhrazeno vlastnické právo, Jiří F. se proti tomuto uplatňování vlastnictví neohradil. O tomto mlčení F-ově, ježto ani tu nevyšly na jevo okolnosti, vzhledem k nimž by mohlo mlčení to býti pokládáno za souhlas, platí, co bylo shora uvedeno o mlčení k doložce o výhradě vlastnictví na účtě. Proti souhlasu s vlastnictvím Jiřím F-em vůči zástupci žalobkyně prý mlčky projevenému svědčí i to, že Jiří F., byv dne 23. srpna 1924, tedy za nedlouho, nynější žalující stranou žalován o vydání mouky, stavěl se k vlastnictví žalující strany k mouce zamítavě a je neuznával. Odvolací soud neprávem tedy pokládal výhradu vlastnictví mezi prodávatelem a kupitelem za ujednanou a neprávem žalobě o vyloučení mouky, pokud se týče výtěžku za ni z exekuce, přiznáváje žalující straně k mouce, pokud se týče k výtěžku za ni právo vlastnické, vyhověl. Zabýváti se otázkou, zdali, i kdyby Jiří F. byl vůči zástupci žalobkyně uznal vlastnictví žalující strany k mouce, žalující straně by přes to právo vlastnické nepatřilo, ježto jí nebyla mouka Jiřím F-em do vlastnictví nazpět odevzdána, netřeba.

Čís. 6505.

Při vrácení obalu zboží (sudů) nelze použití čl. 344 a 345, nýbrž čl. 351 obch. zák.

Obsahovala-li faktura doložku, že půjčený obal (sudy) jest do určité doby vrátiti prodávati do určitého místa (franco X.) a přijal-li kupitel tuto doložku, jest na něm, by vrátil obal na své útraty v určeném místě. Doprava až do určeného místa jde na kupitelovo nebezpečí. Ztratily-li se vinné sudy za dopravy, nejde o absolutní nemožnost plnění.

Nárok na vrácení obalu promlčuje se ve třiceti létech, tříleté promlčení podle § 1489 obč. zák. by počalo běžeti teprve tehdy, kdyby nastala nemožnost domáhati se vrácení obalu.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1926, Rv I 787/26.)

Žalobce zaslal v roce 1918 z Bratislavy žalovanému na Mělník šest sudů vína. Sudy měl žalovaný podle faktury zaslati do čtyř týdnů žalobci zpět franco stanice Bratislava. Ježto žalobce sudů zpět neobdržel, domáhal se zaplacení ceny sudů 2.131 Kč 50 h a doplnil žalobní prosbu návrhem na vrácení sudů. Procesní soud první stolice žalobu zamítl jednak proto, že žalobní nárok jest podle §u 967, 1489 obč. zák. promlčen, jednak proto, že žalovaný šest sudů zaslal žalobci z Mělníka zpět. O d v o l a c í s o u d uznal žalovaného povinným vrátiti žalobci šest sudů, žalobcem mu zaslaných, franco stanice Bratislava, anebo zaplatiti 2.131 Kč 50 h. D ů v o d y: Otázka, na čí nebezpečí jde doprava zapůjčených sudů, jež se po dojití prodaného zboží mají prázdné prodávati a zapůjčitelu vrátiti, není v zákoně výslovně řešena, avšak dle povahy věci dlužno zde obdobně použiti zásad čl. 344 a 345 obch. zák., při čemž ovšem toho, kdo sudy vrací, dlužno klásti na roveň osobě zasílající prodané zboží. Podle dohody stran půjčené sudy měly býti vráceny franco stanice Bratislava. Podle cit. ustanovení platí zásada, že nebezpečenství přechází na příjemce okamžikem, kdy odesílatel učinil vše, čehož jest z jeho strany zapotřebí k splnění jeho závazků, a že nese v zásadě nebezpečenství i útraty dopravy až do místa určení. Jest otázkou, zda v tomto právním poměru nenastala změna tím, že si žalující firma určila způsob dopravního prostředku, jímž sudy měly býti vráceny. V tomto směru strany v řízení před prvním soudem ničeho určitého ne tvrdily a také soud neučinil nijakého zjištění. Soud odvolací však pokládá toto zjištění v souzeném případě postrádatelným. I kdyby se předpokládalo, že si žalující strana vrácení sudů drahou vymínila výslovně nebo mlčky tím, že sama víno v sudech těch původně žalované firmě zaslala drahou. jakž plyne z obsahu jejího účtu ze dne 6. srpna 1918, a že si vymínila vrácení sudů franco stanice Bratislava, jak obě strany souhlasně udaly, mohlo by se mluvíti o tom, že sudy byly žalující firmě odevzdány již okamžikem, kdy podány byly dráze v Mělníce k dopravě do Bratislavy, toliko tehdy, kdyby žalovaná firma při tom jednala v zastoupení žalující firmy. Avšak z přijímacího listu na nákladní zboží č. 1 ze dne 3. listopadu 1918 plyne zřejmě, že žalovaná firma na nákladním listě neuvedla jako odesílatelku žalující firmu, nýbrž sebe, důsledkem čehož podle čl. 402 a 405 obch. zák. byla za dopravy příkazní veškerá práva ohledně zaslaných sudů vyhražena stále ještě žalované firmě, a nelze mluvíti o tom, že odevzdáním sudů k dopravě dráze na Mělníce

došlo k odevzdání sudů žalující firmě. Nepřešlo proto ani nebezpečností dopravy na žalující firmu. Dle těchto vývodů měla žalovaná firma povinnost, sudy vrátiti, a dlužno proto uvážiti další její námitku, že povinnost ta zanikla nemožností plnění. Závazek ku vrácení zapůjčených sudů vznikl žalované tím okamžikem, kdy se roku 1918 dostaly do jejího držení, a tehdy zde možnost vrácení nesporně byla, pročez nelze tu použití Šu 878 obč. zák., předpokládajícího nemožnost plnění již v době vzniku závazku, a mohlo by zde jíti o nemožnost napotomní dle Šu 1447 obč. zák. Toto zákonné ustanovení však předpokládá absolutní nemožnost plnění, na příklad při úplném zániku věci, kterou jest vydati. V souzeném případě nebylo v řízení před prvním soudem tvrzeno, že sudů již není, z čehož plyne možnost, třebaž po více letech málo pravděpodobná, že se sudy ještě najdou a že bude žalovaná firma moci je ještě vrátiti. Nebyla tudíž tvrzena absolutní nemožnost plnění, a nelze proto zde použití ani § 1447 obč. zák. Proto dlužno žalobní nárok na vrácení sudů uznati odůvodněným. Poněvadž žalovaná firma sama ve sporu tvrdí, že sudy vrátiti nemůže, dlužno uznati event. žalobní nárok na náhradu důvodným. Pokud jde o výši této náhrady, tvrdila žalující firma ve sporu prvé stolice, že nejmenší hodnotou oněch 6 sudů jest zažalovaných 2.131 Kč 50 h, proti čemuž žalovaná firma neuvedla ničeho, zejména nenamítala přemrštěnost ceny té. Dlužno proto přiměřenost ceny té uznati za doznanou ve smyslu Šu 267 c. ř. s. a zabývat se ohledně ceny té námitkou promlčení. Právním důvodem žalobního nároku jest smlouva o půjčku podle Šu 971 obč. zák., při které, nehledí-li se k případy Šu 982 obč. zák., kterých zde není, nastává promlčení nároků z ní vcházejících ve 30 letech. Promlčení 3leté podle Šu 1489 obč. zák. by v tomto případě ohledně požadované náhrady počalo běžeti teprve, kdyby nastala nemožnost, domáhati se vrácení sudů, na příklad při zjištění zániku věcí těch. Nelze tudíž za zjištěného stavu věci uznati, že ohledně žádané náhrady škody lhůta promlčecí počala běžeti, a není zde tudíž promlčení.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nesprávné posouzení právní spatřuje dovolatelka především v tom, že odvolací soud schválil prvním soudem připuštěnou změnu žalobního žádání. Otázkou tou se však dovolací soud již nemůže obírat, neboť dovolatelka do usnesení toho podle § 514 c. ř. s. nepodala rekursu a tak usnesení to nabylo právní moci. Dále spatřuje nesprávné posouzení právní v tom, že odvolacím soudem nebyla rozřešena správně otázka, na čí vrub jde nebezpečností dopravy půjčených a půjčitelce vracených sudů, když, jak bylo zjištěno, bylo ujednáno, že půjčené sudy podle doslovu faktury musí býti do 4 týdnů franco zaslány zpět do Bratislavy. Dovolatelka míní, že »franco Bratislava« nemůže býti stotožňováno s výrazem »loco Bratislava«, že čl. 344 a 345 obch. zák. obsahují zvláštní ustanovení ohledně koupě, kterého nemůže býti použito obdobně na jiná právní jednání obchodní, než jest koupě, když platí všeobecný předpis ve čl. 324 obch. zák. Dovolatelce sluší přisvědčiti potud, že v tomto

případě nemůže být použito čl. 344 a 345 obch. zák., týkajících se pouze z b o Ź í, nikoliv však o b a l u, nýbrž musí být tato věc posuzována podle čl. 351 obch. zák. Závažno je především, že sudy, v nichž prodané z b o Ź í bylo dodáno, mají značnou cenu samostatnou, takže, i kdyby vrácení jich nebylo ujednáno výslovně, nebylo by lze předpokládati, že byly současně prodány se zbožím. V tomto případě obsahovala faktura shora uvedenou doložku. Ta ovšem by sama o sobě nebyla absolutně závaznou, nýbrž musí být považována vůči kupiteli za nabídku, podle zjištěných okolností kupitelem přijatou a tím pro něho závaznou. Dovolatelkou nebylo ani tvrzeno, ani dokázáno, že se ohradila proti této nabídce, naopak je zřejmo z výsledku rozepře a dovolatelčina přednesu proti žalobnímu nároku, že nabídku tu přijala, a proto je smluvně povinna, převzatý závazek splnit. Prodávatel není povinen, aby obal dodával kupiteli zadarmo. Uvážili-li se, že dodání obalu děje se ve výhradním zájmu kupitelově, že zejména v tomto případě zboží bez sudů ani nemohlo být dodáno, nelze uznati, že výslovně ujednané vrácení sudů s podmínkou, že mají být odeslány »franco Bratislava«, mělo se díti na prodávatelské nebezpečení, nýbrž jest uznati, že dovolatelka se zavázala v tomto případě vrátiti sudy na své útraty v Bratislavě a že toto vrácení dělo se až do místa splnění jí převzatého závazku na její vlastní nebezpečení. Okolnost, že se sudy za dopravy ztratily, nemůže být považována za absolutní nemožnost plnění, uvážili-li se, že jde o vinné sudy, tedy věci zastupitelné. Ostatně odvolací rozsudek podle žalobního žádání dává dovolatelce volbu, by buď vinné sudy vrátila, nebo zaplatila jejich mezi stranami nespornou cenu. Odvolacím rozsudkem v tomto směru vykonaná úprava žalobního žádání nevybočuje z rámce přípustné úpravy stylistické a neodporuje předpisu § 405 c. ř. s. Dovolatelčinu mínění, že splnila převzatý závazek tím, že sudy odevzdala dráze k dopravě, nelze přisvědčiti, neboť fakturní dodatek »franco Bratislava« určuje, že vrácení sudů má se státi na útraty dovolatelčiny v Bratislavě. Poněvadž je právním důvodem žalobního žádání smlouva o půjčku podle § 971 obč. zák. a poněvadž nejde o případ §u 982 obč. zák., nemá tu místa zvláštní doba promlčecí, nýbrž dlužno po této stránce schváliti právní názor druhé stolice.

Čís. 6506.

Stavební ruch.

Čekatel ve smyslu §u 2 nařízení ze dne 19. července 1923, čís. 160 sb. z. a n., jest jen uživatelem bytu; jeho postavení, až do převodu domu na něho, rovná se poměru nájemníka nebo podobnému poměru obligačnímu. Právní poměr mezi družstvem a čekatelem ohledně domu lze upravit smlouvou (stanovami) zejména ohledně investic. Dohoda o osudu investic může se státi mlčky činy konkludentními. Není-li dohody, řídí se osud investic podle právního poměru, jaký jest mezi čekatelem a družstvem v příčině rodinného domku, zejména, investoval-li jako pouhý nájemník, ustanovením §§ 1109 a 1097 obč. zák.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1926, R II 250/26.)